

the improvement of life standards through the comprehensive development of the working capacity and high level of social protection of population.

In addition to the direct regulation of employment the competence of the state makes it possible to realize indirect influence on the labour market through the methods of tax, budget, price and monetary policy.

The selected trend to solve the employment problem is the creation of effective system of labor potential development, which includes the general and professional education, directly at enterprises, re-training and professional development of the unemployed and working staff. A very important point of this aspect is cooperation and effective interaction between a state, business representatives and educational institutions to consolidate the efforts to improve the quality and competitiveness of the workforce, that ensures a positive impact on the employment.

Thus, among the main directions of solving the problems of employment, taking into account the positive experience of economically developed countries are job creation taking into account the innovative changes; development of self-employment and alternative forms of employment; creation the effective system of training, re-training and professional development of skills within the comprehensive development of labour potential; establishing the effective system of cooperation between the state, businesses structures, scientific research and educational institutions on the basis of coordination of their interests in the experience exchange and international cooperation.

References

1. Minenko V.L. State regulation of the labour market and employment in the globalized world: situation and development trends [Electronic resource] / V.L. Minenko // State construction. – 2012. – No. 1. – Access mode: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/DeBu_2012_1_29.pdf

Воробйова Людмила Василівна

*Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана*

ВИКОРИСТАННЯ ІДЕЙ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ ФІЗИЧНОЇ ЕКОНОМІЇ У ФОРМУВАННІ КОНЦЕПЦІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Засновником української школи фізичної економії був С. Подолинський. Заслуга вченого полягає в тому, що він заклав основи нового підходу до аналізу розвитку людства, пов'язавши його із збереженням і нагромадженням енергії.

С. Подолинський вперше поєднав поняття праця і розвиток зі зростанням потоку вільної енергії. Ми можемо говорити про пріоритет вітчизняної науки в постановці проблем. За минулі 135 років від дня виходу фундаментальної роботи С. Подолинського «Праця людини та її відношення до розподілу

енергії» (1880) ідеї, які вперше висловив український учений, пройшли випробування часом і отримали розвиток у науці. В наш час є декілька сотень робіт, надрукованих різними авторами, де аналізується енергетична теорія.

С. Подолинський звернув увагу на невідповідність процесу фотосинтезу другому закону термодинаміки, а саме: сонячна енергія більшої ентропії перетворюється на енергію меншої ентропії. Ця невідповідність довгий час лишалась невирішеною. І лише в кінці ХХ ст. бельгійський учений російського походження, лауреат Нобелівської премії (1977 р.) Ілля Пригожін сформулював теорему для нерівноважних процесів як четверте начало термодинаміки, що і протидіє другому її началу. Але той самий науковий результат, як писав П.Кузнєцов, С. Подолинський отримав понад сто років тому. Цей науковий результат він назвав «законом Подолинського».

С. Подолинський створив оригінальне вчення, що перевершило попередні надбання економічної наукової думки, випередило свій час.

Вчений дав нове наукове визначення праці. С. Подолинський показав, що праця - це діяльність, яка пов'язана з регулюванням потоків енергії і її нагромадження. Деякі види праці ефективні при безпосередньому використанні енергії Сонця в господарстві, інші - в її збереженні і переробці, а в сукупності людство може забезпечити потік негативної ентропії, достатній для сталого розвитку. За розрахунками Подолинського сталим розвитком суспільства треба вважати такий, при якому витрати однієї калорії людської праці втягують в обіг 20 калорій сонячної енергії (тепер це називають «принципом Подолинського»).

Можна визначити наукову парадигму С.Подолинського. Прогрес суспільства він пов'язує зі збільшенням енергетичного бюджету кожної людини і людства в цілому, зі збереженням і нагромадженням енергії. Вчений показав, що людина є єдиною відомою в науці силою природи, яка певними вольовими актами може: збільшувати частину енергії Сонця, що і акумулюється на поверхні Землі; зменшувати кількість енергії, що розсіюється в Світовий простір. При цьому збереження і нагромадження енергії відбувається завдяки усвідомленій, творчій праці людини.

Ідеї С. Подолинського розвинув В. Вернадський. Свої дослідження Вернадський розпочав з вивчення біосфери. У монографії «Біосфера» (1926) він розкриває її сутність, визначає основні компоненти біосфери та її трансформацію, викликану діяльністю людей.

Великою заслугою В. Вернадського є вчення про живу речовину. Жива речовина, визначає він, це не лише джерело енергії для геохімічних процесів, але і джерело вільної енергії, що їх підтримує. Саме завдяки живій речовині біосфера стає активною оболонкою землі.

В. Вернадський, як і С. Подолинський, звертає увагу на поширення живих організмів на Землі і їхню роль у нагромадженні сонячної енергії. Цю роль Подолинський прирівнює до дії «термічної машини», тобто такої машини, у якій і теплота переходить у роботу - принцип Саді Карно. Цю ідею проводить потім і В. Вернадський.

Вернадський розглядає біосферу як негентропійну систему, яка завдяки живій речовині здатна нагромаджувати сонячну енергію, компенсуючи тим самим її втрати на теплове випромінювання. Цю ідею досліджував і Подолінський.

Вернадський розкриває явища, пов'язані з соціальним рухом живої речовини і визначає поняття «ноосфера». У Подолінського нема формування цього поняття, але у нього чітко визначена роль людського інтелекту у процесі нагромадження енергії.

Подолінський і Вернадський піднімають проблеми гармонійного розвитку природи і суспільства, автотрофності людства. С.А. Подолінський аналізує енергію Всесвіту, її розподіл, збереження та розсіювання. Планетарні процеси досліджує і В. Вернадський.

Український дослідник М.Д. Руденко на засадах нової економіко-філософської системи сформулював концепцію фізичної економії, яка є суттєвим внеском у розвиток світової економічної думки.

Теоретична концепція М. Руденка викладена ним у збірнику економічних праць «Енергія прогресу: нариси з фізичної економії», що складається з чотирьох нарисів та трьох статей (1998 р.), і знайшла продовження в філософсько-космологічній праці «Гносис і сучасність (Архітектура Всесвіту)» (2001). У своїх і працях М. Руденко поглиблює і розвиває наукову парадигму С.Подолінського.

Свою економіко-філософську систему М. Руденко будує на засадах синтезу філософії, економіки, космології, математики, фізики та інших наук. Говорячи про методи пізнання, він підкреслює, що вони повинні базуватись на метафізичних засадах, а пізнання потрібно розпочинати з визначення субстанції. М. Руденко заперечує Марксове визначення праці як субстанції вартості. Щодо субстанції, то у М. Руденка це космічна енергія, світова Монада.

Починаючи з другої половини ХХІ століття у світовій енергетиці повинно статися суттєве підвищення ролі невичерпних та поновлюваних джерел енергії. Під поновлюваними потрібно розуміти енергію, яку отримують при спаленні біомаси: деревини, вугілля, яку отримують із дерева, торфу, промислових, міських та сільськогосподарських відходів. До невичерпних джерел енергії відносяться: первинна електроенергія, яка генерується із сонячної енергії, енергії вітру, енергії приливів, гідро-, геотермальна та ядерна енергія. Аналіз перспектив розвитку економіки України свідчить, що це питання є актуальним. Для України перспективними є розвиток технологій використання сонячної енергії; теплонасосних установок і станцій, які можуть використовуватись для вилучення тепла з довкілля; використання альтернативних видів палива; воднева енергетика на основі фотосинтетичних процесів.

Список використаних джерел

1. Воробйова Л.В., Корнійчук Л.Я., Шевчук В.О. Історичний вимір фізичної економії: становлення і розвиток фізико-економічної думки в Україні. Колективна монографія. Фізична економія у вимірах теорії і практики

господарювання. За ред.. Ю.О. Лупенка, В.М. Жука, В.О. Шевчука та О.В.Ходаківської. – К.: ННЦ «Інститут аграрної економіки», 2013. – С.51-87.

2. Воробйова Л.В. Ідеї фізичної економії в організації сучасної системи господарювання. Економічний вісник університету. Випуск 25/1. Переяслав-Хмельницький, 2015, С.90-95.

Галушка Зоя Іванівна

*Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича, Україна*

СОЦІАЛЬНА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ

У структурі конкурентоспроможності національної економіки соціальна складова має велике значення. Конкурентоспроможність країни визначається як одна з найбільш впливових концепцій економіки розвитку та практичної політики, оскільки вона охоплює не лише економічні показники, а й оцінює соціальні наслідки свого впливу – політичний процес і управління суспільством, рівень освіти, наукову базу, верховенство закону, культуру, систему цінностей, інформаційну інфраструктуру тощо [1].

Необхідність врахування соціальних аспектів у визначенні рівня конкурентоспроможності національної економіки у сучасних умовах підсилюється новими умовами міжнародної конкуренції, зокрема, процесами глобалізації та економічної інтеграції, зростанням обсягів переміщення капіталу і робочої сили, поглибленням соціокультурних зв'язків, зміною пріоритетів стратегій соціально-економічного розвитку різних країн, загостренням глобальних проблем. Це підтверджується зокрема, тим, що в рейтингу глобальної конкурентоспроможності провідні позиції займають ті держави, які досягли високих показників людського розвитку на основі, насамперед, крупно-масштабних інвестицій у людський капітал та інтелектуальне «насичення» масових професій [2].

Соціальна конкурентоспроможність країни характеризує її місце у світовому співтоваристві, наявність у неї порівняльних переваг за показниками рівня життя, соціальної безпеки, ступенем розв'язання глобальних проблем та потенційних можливостей (економічних, технологічних, інституціональних, людських та інших) для забезпечення й підтримання високого конкурентного статусу у політичній, економічній та соціокультурній сферах.

17 Глобальних цілей до 2030 року виглядають наступним чином: ні бідності; ні голоду; гарне здоров'я; якісна освіта; гендерна рівність; чиста вода та санітарія; відновлювальна енергія; гарна праця та економічне зростання; інновації та інфраструктура; зменшення нерівності; сталий розвиток міст та спільнот; відповідальне споживання; контроль за кліматом; життя під водою; життя на землі; мир і справедливість; партнерство заради Цілей. Критерії соціальної конкурентоспроможності країни можна і необхідно узгоджувати зі